

بررسی رابطه بین ارتباط با همسالان و رضایت از مدرسه با رضایت از زندگی دانش آموزان پنجم ابتدایی شهر مهاباد

فردین بهمنیار

کارشناس رشته ی روانشناسی دانشگاه پیام نور واحد نقده

چکیده

تحقیق حاضر با هدف بررسی رابطه بین ارتباط با همسالان و رضایت از مدرسه با رضایت از زندگی دانش آموزان پنجم ابتدایی شهر مهاباد انجام گرفت. پژوهش حاضر از نظر هدف، یک پژوهش کاربردی است و از نظر گردآوری داده‌ها و اطلاعات و روش تجزیه و تحلیل یک پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. اطلاعات از طریق پرسشنامه استاندارد جمع آوری گردیده است. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کلیه دانش آموزان پنجم ابتدایی شهر مهاباد است. برای بدست آوردن تعداد نمونه ای تحقیق حاضر از جدول مورگان استفاده شده و تعداد نمونه ۳۸۴ نفر تعیین شد. همچنین روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای می باشد. ابزار گردآوری داده ها در مطالعه ی حاضر پرسشنامه ی محقق ساخته می باشد. تحقیق حاضر با استفاده از روش های کمی تجزیه و تحلیل گردید. بر این اساس از آمارهای توصیفی و استنباطی برای ارائه یافته ها استفاده شد. همچنین جهت تحلیل داده ها از آزمون های اسمیرنوف-کولموگروف و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. یافته ها بیانگر این است که بین ارتباط با همسالان و رضایت از زندگی (۰/۳۹۹) و همچنین رضایت از مدرسه و رضایت از زندگی (۰/۵۶۷) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

واژه های کلیدی: ارتباط با همسالان، رضایت از مدرسه، رضایت از زندگی

۱- مقدمه

دانش آموزان بخش قابل توجهی از ساعات زندگی روزانه خود را در مدرسه و کلاس درس می گذرانند، از این رو احساس و عاطفه آن ها درباره مدرسه عامل مهمی در رضایت از مدرسه در کودکان و نوجوانان به شمار می آید (رن، جینگ و همکاران، ۲۰۲۲). رضایت از مدرسه به عنوان بخشی از متغیر کلی رضایت زندگی، یکی از متغیرهای عاطفی است که به شکل مستقیم و غیر مستقیم بر عملکرد، پیشرفت و سازگاری تحصیلی تأثیر گذاشته (امیدی گرگری و سپهریان، ۱۳۹۹) و بر کیفیت زندگی کودکان و نوجوانان مؤثر است (زاهد بابلان، کریمیان پور و همکاران، ۱۳۹۶) رضایت از مدرسه به صورت ارزشیابی شناختی و ذهنی فرد از کیفیت ادراک شده تجربیات مدرسه ای تعریف شده است. بنابراین اقدام هایی که جهت بهبود رضایت از مدرسه صورت می گیرد تنها به منظور تسهیل در یادگیری و تحقق بخشیدن به موفقیت دانش آموزان نیست، بلکه رعایت حقوق یک انسان ایجاب می کند که او بتواند در محیط تحصیل خود از فضایی سالم و آرام بخش استفاده کند (آن، یو و همکاران، ۲۰۲۲). تقریباً در همان زمانی که باومایستر و لیری (۱۹۹۵) فرضیه تعلق خود را معرفی کردند (اویاندل و پائز، ۲۰۲۱)، گودنو و گریدی (۱۹۹۳) تعلق مدرسه را به عنوان "میزان" مفهوم سازی کردند. که دانش آموزان در محیط اجتماعی مدرسه احساس می کنند شخصاً مورد پذیرش، احترام، مشارکت و حمایت دیگران قرار می گیرند. توسعه نظری بیشتر و تحقیقات تجربی نشان داد که احساس قوی تعلق به مدرسه، پیامدهای تحصیلی مثبت را پیش بینی می کند و به سلامت روانی و رفاه کودکان و نوجوانان کمک می کند (آلن و کرن، ۲۰۱۷). هم فرضیه اصلی تعلق و هم تعریف بنیادی تعلق به مدرسه بر نقش «دیگران» به عنوان منابع احساس تعلق تأکید دارند. در محیط مدرسه، دیگران می توانند همسالان، معلمان یا هرکسی در محیط مدرسه باشند (اسلاتن و همکاران، ۲۰۱۶). با توجه به اینکه همکلاسی ها جزء ضروری تجربه مدرسه هستند (هوبنر و همکاران، ۲۰۱۴)، ارتباط با همسالان یک عنصر کلیدی تعلق به مدرسه است (کینگری و همکاران، ۲۰۱۱؛ آلن و کرن، ۲۰۱۷؛ میکامی و همکاران، ۲۰۱۷). ارتباط با همسالان را می توان به طور گسترده به عنوان احساسی که از مجموع تعاملات مثبت همسالان با همکلاسی ها به وجود می آید (اشمیت و همکاران، ۲۰۱۹، ۲۰۲۰)، و تجربه ذهنی از کنار آمدن با همسالان، پذیرفته شدن، حمایت و ارزش گذاری توسط آنها مفهوم سازی کرد. شواهد انباشته نشان می دهد که یک پیامد مهم مرتبط با ارتباط با همسالان در مدرسه، بهزیستی ذهنی است. این یافته ها به ویژه به بهزیستی ذهنی در دوران کودکی و نوجوانی مرتبط هستند (بن آریه و همکاران، ۲۰۱۴).

بهزیستی ذهنی معمولاً به این صورت تصور می شود که مردم چگونه زندگی خود را ارزیابی می کنند، چه به طور کلی و چه برای حوزه های خاص زندگی. این یک سازه چند بعدی است که از یک فرآیند شناختی (رضایت از زندگی) و دو فرآیند عاطفی یعنی عاطفه مثبت و منفی تشکیل شده است (دینر و همکاران، ۱۹۹۹). مطالعات متعددی رابطه بین ارتباط با همسالان و

۱ Ren & Jing et all

۲ An & Yu et all

۳ Oyanedel and Páez

۴ Goodenow and Grady

۵ Allen and Kern

۶ Slaten et all

۷ Huebner et all

۸ Kingery et all

۹ Mikami et all

۱۰ Schmidt et all

۱۱ Ben-Arieh et all

۱۲ Diener et all

مؤلفه شناختی بهزیستی مدرسه، یعنی رضایت از مدرسه را بررسی کرده اند. به عنوان مثال، جیانگ و همکاران (۲۰۱۳) تأثیر سه منبع حمایت اجتماعی مرتبط با مدرسه را بر رضایت مدرسه بررسی کرد و دریافت که حمایت همسالان به طور قابل توجهی رضایت مدرسه را توضیح می دهد. در همین راستا، ماسکارا و همکاران (۲۰۱۸) دریافتند که حمایت همسالان در مدرسه راهنمایی رضایت از مدرسه را پیش بینی می کند. از سوی دیگر، تیان و همکارانش (تیان و همکاران، ۲۰۱۵، ۲۰۱۶) بهزیستی ذهنی مرتبط با مدرسه را به عنوان رضایت از مدرسه، و تجربه عاطفی (مثبت و منفی) مفهوم سازی و اندازه گیری می کنند و شواهد قانع کننده ای ارائه می کنند. مطالعات دیگر ارتباط بین همسالان و بهزیستی ذهنی جهانی را با تمرکز بر فرآیندهای شناختی یا عاطفی بررسی کرده اند. ارتباط با همسالان عاطفه مثبت و منفی را پیش بینی می کند و دو مطالعه اخیر با استفاده از طرح های طولی فشرده (اشمیت و همکاران، ۲۰۱۹، ۲۰۲۰) نشان داد که ارتباط با همسالان در مدرسه تأثیر مثبت و منفی را در کودکان آلمانی پیش بینی می کند. از آنجا که تعامل اجتماعی با همسالان یک جزء حیاتی از تجربه مدرسه است، منطقی است که نتیجه بگیریم که ارتباط با همسالان به طور مستقیم بر رضایت مدرسه کودکان تأثیر می گذارد، همانطور که توسط مطالعات خلاصه شده قبلی پیشنهاد شده است. علاوه بر این، کار اخیر در نظریه هویت اجتماعی به کار رفته در محیط اجتماعی مدرسه (ترنر و همکاران، ۲۰۱۴؛ سیمونسن و راندمو، ۲۰۲۰) چارچوبی را برای تأیید تأثیر مستقیم ارتباط با همسالان بر رضایت مدرسه ارائه می کند. بر این اساس مطالعه ی حاضر در پی پاسخگویی به این سوال است که چه رابطه ای بین ارتباط با همسالان و رضایت از مدرسه با رضایت از زندگی دانش آموزان پنجم ابتدایی شهر مهاباد وجود دارد؟

۲- فرضیه های تحقیق

فرضیه شماره ۱: بین ارتباط با همسالان و رضایت از زندگی در بین دانش آموزان پنجم ابتدایی شهر مهاباد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

فرضیه شماره ۲: بین رضایت از مدرسه و رضایت از زندگی در بین دانش آموزان پنجم ابتدایی شهر مهاباد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

۳- روش تحقیق

تحقیق حاضر بر اساس هدف کاربردی می باشد. که با یاری گرفتن از زمینه و بستر شناختی برای بهبود و بهینه سازی ابزارها، روش ها و الگوها در جهت بهبود وضع موجود انجام می گیرد. همچنین از آنجایی که سعی پژوهشگر بر این است تا یک مساله و پرسش واقعی که در عمل وجود دارد طی یک فرایند تحقیق پاسخ دهد، می توان ادعا نمود که از نظر گردآوری داده ها و اطلاعات و روش تجزیه و تحلیل یک تحقیق توصیفی و غیر آزمایشی می باشد و نهائماً بر حسب نحوه اجراء از نوع پیمایشی می باشد که به شیوه میدانی انجام گرفته است. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل کلیه دانش آموزان پنجم ابتدایی شهر مهاباد است. برای بدست آوردن تعداد نمونه ای تحقیق حاضر از جدول مورگان استفاده شده و تعداد نمونه ۳۸۴ نفر تعیین شد. همچنین روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای می باشد. ابزار گردآوری داده ها در مطالعه ی حاضر پرسشنامه ی محقق ساخته می باشد. تحقیق حاضر با استفاده از روش های کمی تجزیه و تحلیل می شود. بر این اساس از آمارهای توصیفی و استنباطی برای ارائه یافته ها استفاده می شود. در سطح آمار توصیفی از شاخص های آماری، فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار و... برای توصیف متغیرهای جمعیت شناختی استفاده شد. برای تحقق این امر از نرم افزار Spss24 به منظور جمع آوری

^۱Jiang et all

^۲Muscarà et all

^۳Simonsen and Rundmo

داده و تحلیل فرضیه های تحقیق استفاده شد. همچنین جهت تحلیل داده ها از آزمون های اسمیرنوف-کولموگروف و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

۳-۱- روایی و پایایی پرسشنامه

میزان ضریب اعتماد با روش آلفای کرونباخ محاسبه شد که برای پرسشنامه های خودکارآمدی، عزت نفس و بهزیستی مدرسه به ترتیب عدد ۰/۷۹، ۰/۸۱ و ۰/۸۵ به دست آمد که با توجه به این مقادیر پرسشنامه ها از پایایی لازم برخوردارند. اعتبار محتوای (روایی) این پرسشنامه توسط چند تن از افراد صاحب نظر و اساتید دانشگاهی مورد تأیید قرار گرفت که از اعتبار لازم برخوردار می باشد.

۴- یافته های تحقیق

۴-۱ بررسی طبیعی بودن توزیع داده ها

در اینجا چگونگی توزیع داده ها با استفاده از آزمون کلموگروف اسمیرنوف بررسی شده است. آزمون کولموگروف-اسمیرنوف نرمال بودن توزیع داده ها را نشان می دهد. یعنی اینکه توزیع یک صفت در یک نمونه را با توزیعی که برای جامعه مفروض است مقایسه می کند. اگر داده ها دارای توزیع نرمال باشند امکان استفاده از آزمون پارامتریک وجود دارد و در غیر این صورت باید از آزمون ناپارامتریک استفاده کنیم.

جدول ۱: نتایج آزمون اسمیرنوف و کولموگروف

متغیر	تعداد نمونه	Sig.	نتیجه
ارتباط با همسالان و با	۳۸۴	۰/۱۴۰*	نرمال
رضایت از مدرسه	۳۸۴	۰/۱۱۹*	نرمال
رضایت از زندگی	۳۸۴	۰/۱۳۸*	نرمال

با توجه به نتایج حاصل از آزمون کلموگروف اسمیرنوف می توان گفت که توزیع داده ها نرمال می باشد زیرا سطح معنی داری برای همه متغیرها بیشتر از ۰/۰۵ به دست آمده است. لذا از آزمون های پارامتریک برای تحلیل داده ها استفاده شده است.

۴-۱ آزمون فرضیه های تحقیق

۱) تحلیل و بررسی فرضیه اول تحقیق

بین ارتباط با همسالان و رضایت از زندگی در بین دانش آموزان پنجم ابتدایی شهر مهاباد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

جدول ۲: تحلیل و بررسی فرضیه اول تحقیق

متغیرها	شاخصه ای آماری	رضایت از زندگی
ارتباط با همسالان	همبستگی پیرسون	۰/۳۹۹

۰/۰۰۰	سطح معنی داری (Sig)
۳۸۴	تعداد

از همبستگی پیرسون برای آزمون این فرضیه استفاده شد:

بین ارتباط با همسالان و رضایت از زندگی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ چون همانطور که در جدول (۲) مشاهده میکنیم $P = ۰/۰۰۰$ از $۰/۰۵$ کوچکتر است. ضریب همبستگی پیرسون بین مهارت های اساسی فناوری و استفاده سنتی از فناوری (۰/۳۹۹) میباشد که حاکی از رابطه مستقیم و تقریباً مناسبی بین این دو متغیر می باشد. یعنی هر چه ارتباط با همسالان بهتر باشد، و رضایت از زندگی دانش آموزان افزایش پیدا می کند. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر وجود همبستگی بین ارتباط با همسالان و رضایت از زندگی بین دانش آموزان پنجم ابتدایی شهر مهاباد تایید می گردد.

(۱) تحلیل و بررسی فرضیه دوم تحقیق

بین رضایت از مدرسه و رضایت از زندگی در بین دانش آموزان پنجم ابتدایی شهر مهاباد رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

جدول ۳: تحلیل و بررسی فرضیه دوم تحقیق

متغیرها	شاخصه‌ای آماری	رضایت از زندگی
رضایت از مدرسه	همبستگی پیرسون	۰/۵۶۷
	سطح معنی داری (Sig)	۰/۰۰۰
	تعداد	۳۸۴

از همبستگی پیرسون برای آزمون این فرضیه استفاده شد:

بین رضایت از مدرسه و رضایت از زندگی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ چون همانطور که در جدول (۳) مشاهده میکنیم $P = ۰/۰۰۰$ از $۰/۰۵$ کوچکتر است. ضریب همبستگی پیرسون بین مهارت های اساسی فناوری و استفاده سنتی از فناوری (۰/۵۶۷) میباشد که حاکی از رابطه مستقیم و تقریباً مناسبی بین این دو متغیر می باشد. یعنی هر چه رضایت از مدرسه بالاتر باشد، رضایت از زندگی دانش آموزان افزایش پیدا می کند. بنابراین فرضیه پژوهش مبنی بر وجود ارتباط بین رضایت از مدرسه و رضایت از زندگی بین دانش آموزان پنجم ابتدایی شهر مهاباد تایید می گردد.

۶- بحث و نتیجه گیری

نتایج حاکی از آن است که مداخلات با هدف بهبود بهزیستی مرتبط با مدرسه می تواند رضایت کلی از زندگی را در دانش آموزان ابتدایی افزایش دهد. همچنین، ترویج روابط خوب بین همکلاسی ها و پرورش ارتباط با همسالان می تواند نه تنها بر رضایت دانش آموزان از مدارس بلکه بر رفاه ذهنی آنها تأثیر بگذارد. نتایج به دست آمده با مطالعات قبلی در بزرگسالان مطابقت

دارد، که اثرات متقابل را در بین رضایت از مدرسه و رضایت کلی از زندگی گزارش می‌کند (به عنوان مثال، هدی و همکاران، ۲۰۰۵؛ بولینگ و همکاران، ۲۰۱۰؛ چن و همکاران، ۲۰۱۸؛ بیالوولسکی و ویزیاک-بیالوولسکا، ۲۰۲۰). یافته‌ها را می‌توان به روشی معکوس نیز تفسیر کرد: روابط اجتماعی شکسته در زمینه مدرسه و ارتباط کم با همسالان می‌تواند رضایت مدرسه را به خطر بیندازد و به رفاه ذهنی آسیب برساند. نتایج حاکی از اهمیت در نظر گرفتن ارتباط با همسالان به عنوان یک تمرکز مداخله مرتبط در سیاست‌های عمومی برای بهبود کیفیت زندگی کودکان و نوجوانان است. یافته‌های ما از فرضیه تأثیر متقابل بین رضایت از مدرسه و رضایت از زندگی پشتیبانی می‌کند. ما از سایر مطالعاتی که این اثر متقابل را نشان می‌دهند، آگاه نیستیم، اما این خط تحقیق باید بیشتر مورد بررسی قرار گیرد. از محدودیت‌های مطالعه‌ی حاضر این است که ما تنها از داده‌های شهر مهاباد استفاده کردیم. بنابراین، نتایج ما می‌تواند از نظر فرهنگی خاص باشد و فقط تجربیات مدارس ابتدایی این شهر را توصیف کند. حتی با توجه به این محدودیت‌ها، این گزارش پژوهشی مختصر با آزمایش و تأیید دو فرضیه در مورد مکانیسم اساسی که از طریق آن ارتباط با همسالان می‌تواند بر رضایت مدرسه و رضایت از زندگی در اوایل نوجوانی تأثیر بگذارد، به ادبیات مرتبط با همسالان و زمینه بهزیستی کمک می‌کند.

منابع

۱. امیدی گرگری، نیر؛ سپهریان آذر، فیروزه؛ عزیزی گرمه خانی، زهرا؛ لطفی، سلمان؛ حسن پور، علیرضا (۱۳۹۹). بررسی رابطه شادکامی، رضایت از مدرسه با سلامت روانی دانش آموزان دختر مدارس دولتی شهرستان جلفا، نشریه پیشرفت‌های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش، ۳(۲۹)، ۱۵۱-۱۶۲. magiran.com/p2198886
۲. زاهد بابلان، عادل، کریمیان پور، غفار، و دشتی، ادریس (۱۳۹۶). نقش کیفیت زندگی در مدرسه و خودپنداره تحصیلی در اشتیاق تحصیلی در دانش آموزان پایه پنجم و ششم ابتدایی شهرستان ثلاث باباجانی. رویکردهای نوین آموزشی، ۱۱۲(۱)
3. Allen, K. A., and Kern, M. L. (2017). *School Belonging in Adolescents: Theory, Research and Practice*. Singapore: Springer. doi: 10.1007/978-981-10-5996-4
4. Ben-Arieh, A., Casas, F., Frønes, I., and Korbin, J. E. (Eds.). (2014). *Handbook of Child Well-Being: Theories, Methods, and Policies in Global Perspective*. New York, NY: Springer. doi: 10.1007/978-90-481-9063-8
5. Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychol. Bull.* 95, 542–575. doi: 10.1037/0033-2909.95.3.542
6. Goodenow, C., and Grady, K. E. (1993). The relationship of school belonging and friends' values to academic motivation among urban adolescent students. *J Exp Educ.* 62, 60–71. doi: 10.1080/00220973.1993.9943831
7. Huebner, E. S., Hills, K. J., Jiang, X., Long, R. F., Kelly, R., and Lyons, M. D. (2014). "Schooling and children's subjective well-being," in *Handbook of Child Well-Being: Theories, Methods and Policies in Global Perspective*, eds A. Ben-Arieh, F. Casas, I. Frønes, and J. Korbin (New York, NY: Springer), 797-819.
8. Jiang, X., Huebner, E. S., and Siddall, J. (2013). A short-term longitudinal study of differential sources of school-related social support and adolescents' school satisfaction. *Soc. Indic. Res.* 114, 1073–1086. doi: 10.1007/s11205-012-0190-x
9. Kingery, J. N., Erdley, C. A., and Marshall, K. C. (2011). Peer acceptance and friendship as predictors of early adolescents' adjustment across the middle school transition. *Merrill Palmer Q.* 57, 215–243. doi: 10.1353/mpq.2011.0012
10. Mikami, A. Y., Ruzek, E. A., Hafen, C. A., Gregory, A., and Allen, J. P. (2017). Perceptions of relatedness with classroom peers promote adolescents' behavioral

- engagement and achievement in secondary school. *J. Youth Adolesc.* 46, 2341–2354. doi: 10.1007/s10964-017-0724-2
11. Muscarà, M., Pace, U., Passanisi, A., D'Urso, G., and Zappulla, C. (2018). The transition from middle school to high school: the mediating role of perceived peer support in the relationship between family functioning and school satisfaction. *J. Child Fam. Stud.* 27, 2690–2698. doi: 10.1007/s10826-018-1098-0
 12. Oyanedel, J. C., and Páez, D. (2021). Editorial: social belongingness and wellbeing: international perspectives. *Front. Psychol.* 11:1802.
 13. Ren, X., Jing, B., Li, H., & Wu, C. (2022). The impact of perceived teacher support on Chinese junior high school students' academic self-efficacy: The mediating roles of achievement goals and academic emotions. *Frontiers in Psychology*, 13, 1028722-1028722.
 14. Schmidt, A., Dirk, J., and Schmiedek, F. (2019). The importance of peer relatedness at school for affective well-being in children: between-and within-person associations. *Soc. Dev.* 28, 873–892. doi: 10.1111/sode.12379
 15. Schmidt, A., Neubauer, A. B., Dirk, J., and Schmiedek, F. (2020). The bright and the dark side of peer relationships: differential effects of relatedness satisfaction and frustration at school on affective well-being in children's daily lives. *Dev. Psychol.* 56, 1532–1546. doi: 10.1037/dev0000997
 16. Simonsen, I. E., and Rundmo, T. (2020). The role of school identification and self-efficacy in school satisfaction among Norwegian high-school students. *Soc. Psych. Educ.* 23, 1565–1586. doi: 10.1007/s11218-020-09595-7
 17. Slaten, C. D., Ferguson, J. K., Allen, K. A., Brodrick, D. V., and Waters, L. (2016). School belonging: a review of the history, current trends, and future directions. *Educ. Dev. Psychol.* 33, 1–15. doi: 10.1017/edp.2016.6
 18. Tian, L., Zhao, J., and Huebner, E. S. (2015). School-related social support and subjective well-being in school among adolescents: the role of self-system factors. *J. Adolesc.* 45, 138–148. doi: 10.1016/j.adolescence.2015.09.003

Investigating the relationship between communication with peers and school satisfaction with life satisfaction of fifth grade students in Mahabad city

Fardin Bahmanyar

An expert in the field of psychology at Payam Noor University, Naqdeh branch

Abstract

The present research was conducted with the aim of investigating the relationship between communication with peers and satisfaction with school and life satisfaction of fifth grade students in Mahabad city. The current research is an applied research in terms of its purpose, and in terms of data and information collection and analysis method, it is a descriptive and correlational research. Information has been collected through a standard questionnaire. The statistical population of this research includes all fifth grade students of Mahabad city. Morgan's table was used to obtain the sample size of the current research and the sample size was determined to be 384 people. It is also a multi-stage cluster sampling method. The tool of data collection in the present study is a researcher-made questionnaire. The present research was analyzed using quantitative methods. Based on this, descriptive and inferential statistics were used to present the findings. Also, Smirnov-Kolmogorov tests and Pearson's correlation coefficient were used to analyze the data. The findings indicate that there is a positive and significant relationship between communication with peers and life satisfaction (0.399), as well as school satisfaction and life satisfaction. (۰.۵۶۷)

Key words: communication with peers, satisfaction with school, satisfaction with life
